

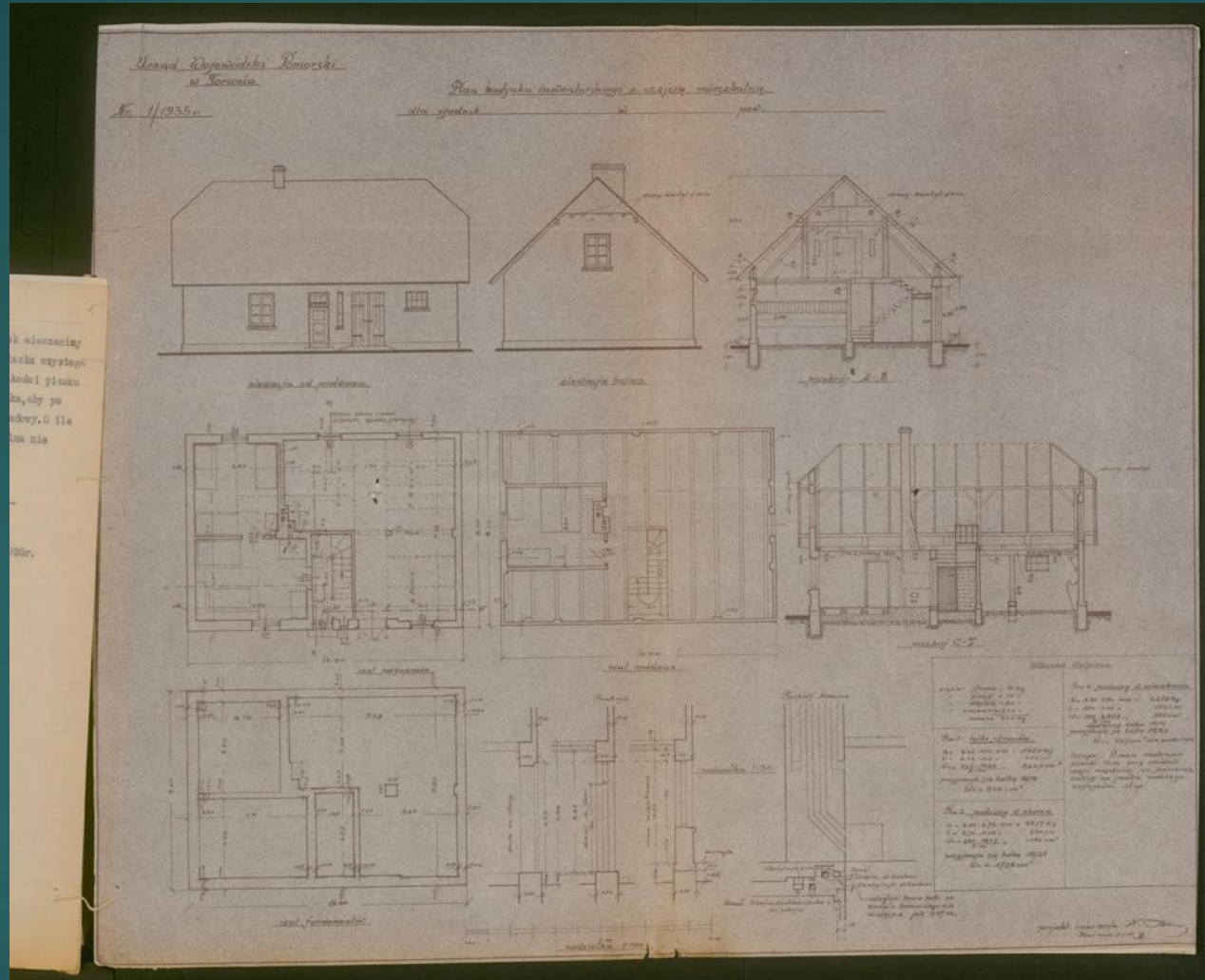
Juliusz Poniatowski (ur. 17 stycznia 1886
w Petersburgu, zm. 16 listopada 1975 w
Warszawie)

Poniatówki

W miarę upływu lat zaciera się pamięć o poniatówkach – ważnym dla Polski i Pomorza zjawisku gospodarczym z lat dwudziestolecia międzywojennego. Powstające osiedla parcelacyjne dawały obywatelom Polski w latach trzydziestych XX wieku możliwość posiadania własnego domu oraz kawałka ziemi. Poniatówki, obecnie prawie zapomniane, są pięknym przykładem zanikającego dziedzictwa. Dla wielu rodzin na Pomorzu to fundament ich rodziny, bowiem ich przodkowie nabywając parcele i budując na niej swój dom – poniatówkę zaczynali proces wrastania w nowe środowisko społeczne.

Wzór Poniatówki 1935 r.

Plan budynku mieszkalnego

Ładunek

2

1000

Skala 1:100

*Kalufaż dachowe wewnątrz
na kory 1/2 m dłużej
wzdłuż dachu*

Obliczenia obciążenia

- 1. Ciężar własny = 75 kg
- 2. śnieg = 20 "
- 3. wiatr = 20 "
- 4. razem = 115 kg

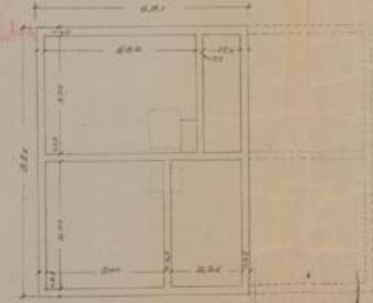
- 1. 1000 x 1000 = 1000 kg
- 2. 1000 x 1000 = 1000 kg
- 3. 1000 x 1000 = 1000 kg
- 4. 1000 x 1000 = 1000 kg
- 5. 1000 x 1000 = 1000 kg

Widok zewnętrzny
Kuchnia
Właz podłoga
Właz drzwi

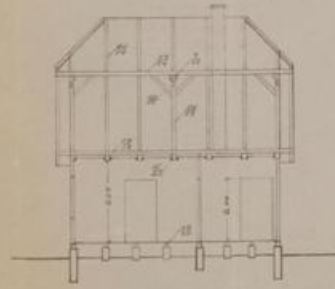
Plan rozkładu

Widok wewnętrzny

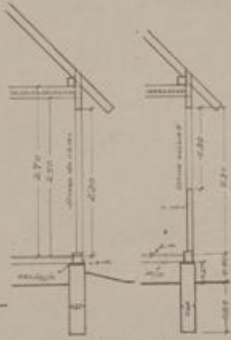

Plan fundamentów

Przebieg poprzeczny

Ściany podłogowe

Przekrój

Instytut Politechniczny
w Warszawie.

Nr 4/1888

Plan budynku mieszkalnego

Wzrostek

2

1888

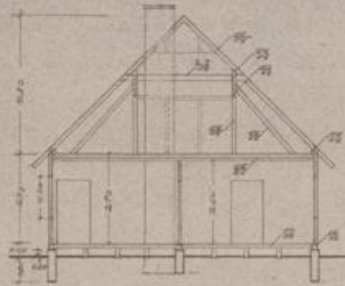
Skala 1:100

Widok / frontowy

Widok / boczny

Przekrój / poprzeczny

Obliczenia statyczne

- Obciążenie własne = 10 kg
- „ śnieg = 20 „
- „ wiatr = 20 „
- „ amary = 200 „
- razem = 300 kg

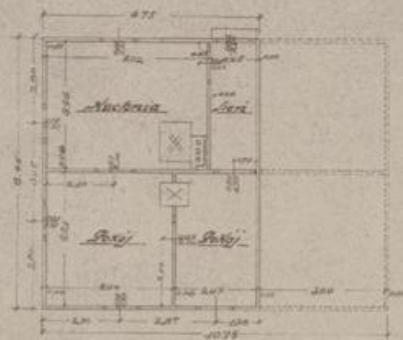
L. 220 x 220 = 480 cm

S. 220 x 220 = 480 cm

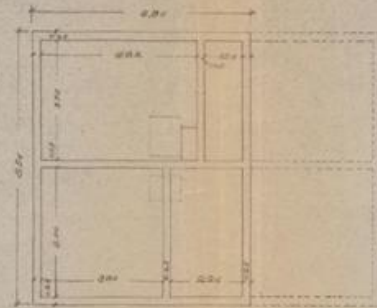
W. 220 x 220 = 480 cm

Wysokość ścian = 2,50 m

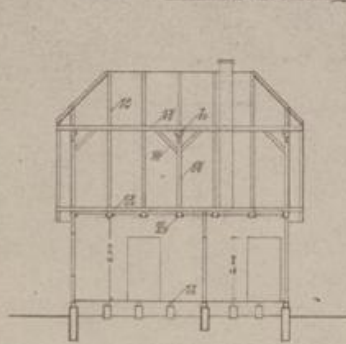
W. = 2,50 m

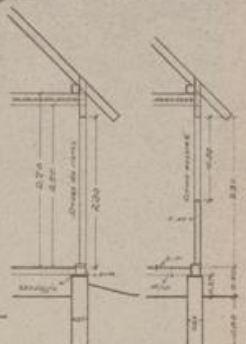
Plan / rozpiętość

Plan / fundamentów

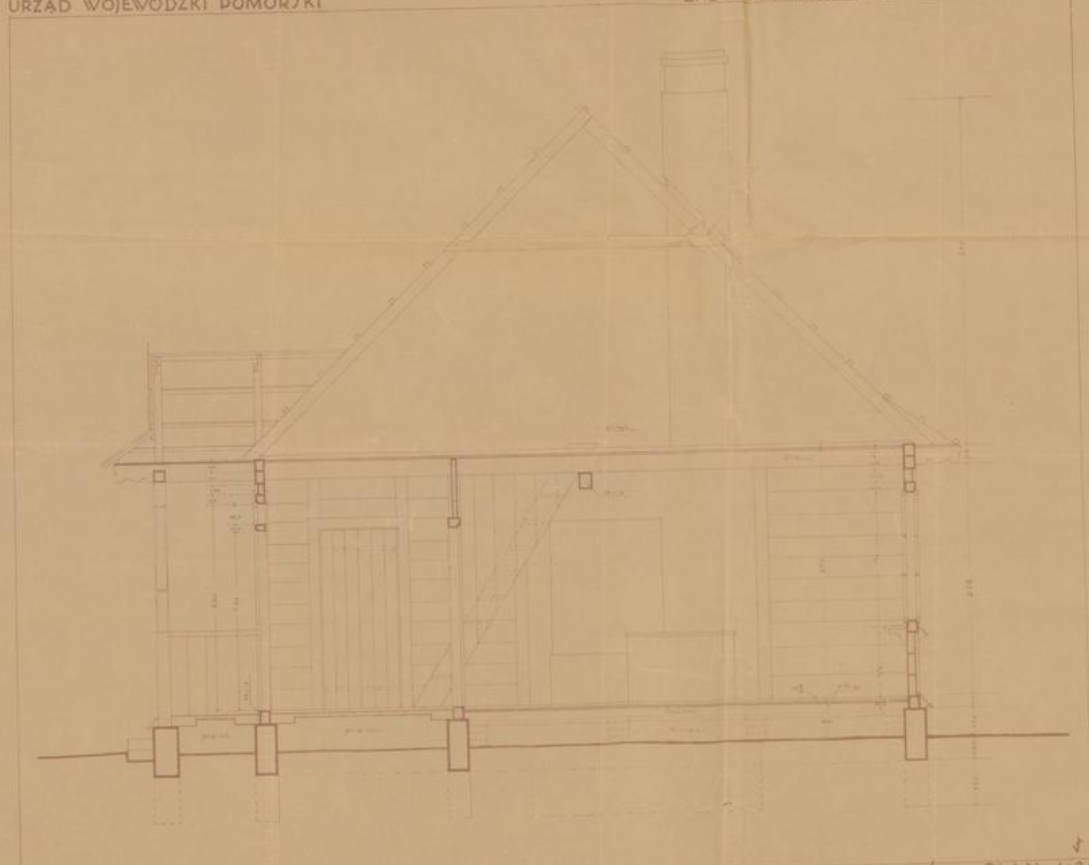
Przekrój / podłużny

Przekrój

URZĄD WOJEWÓDZKI POMOR/KI

ZABUDOWA PARCELACJI RZĄDOWEJ 1955

RYSUNEK ROBOCZY DLA DOMU MIEZKALNEGO TYPU M₂ / UWAGA:

PLAN 1:25

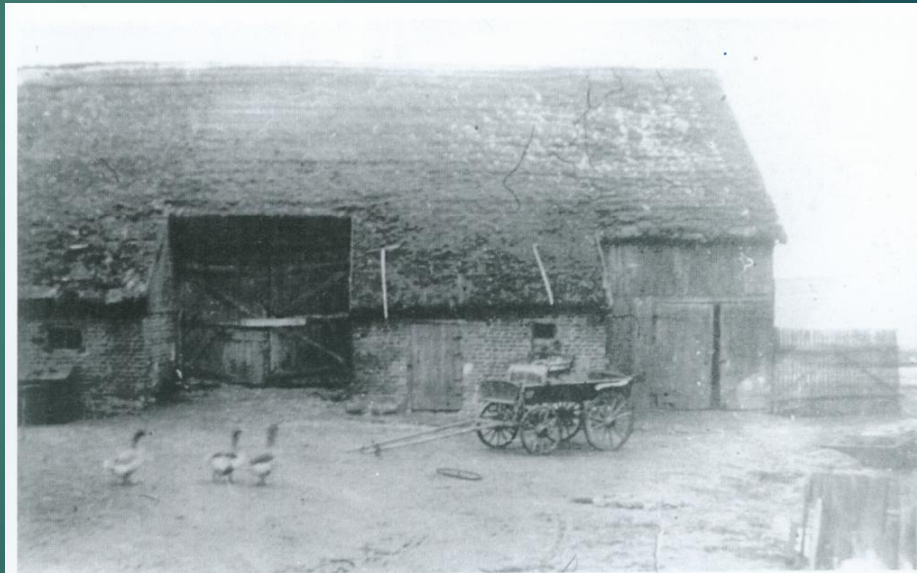

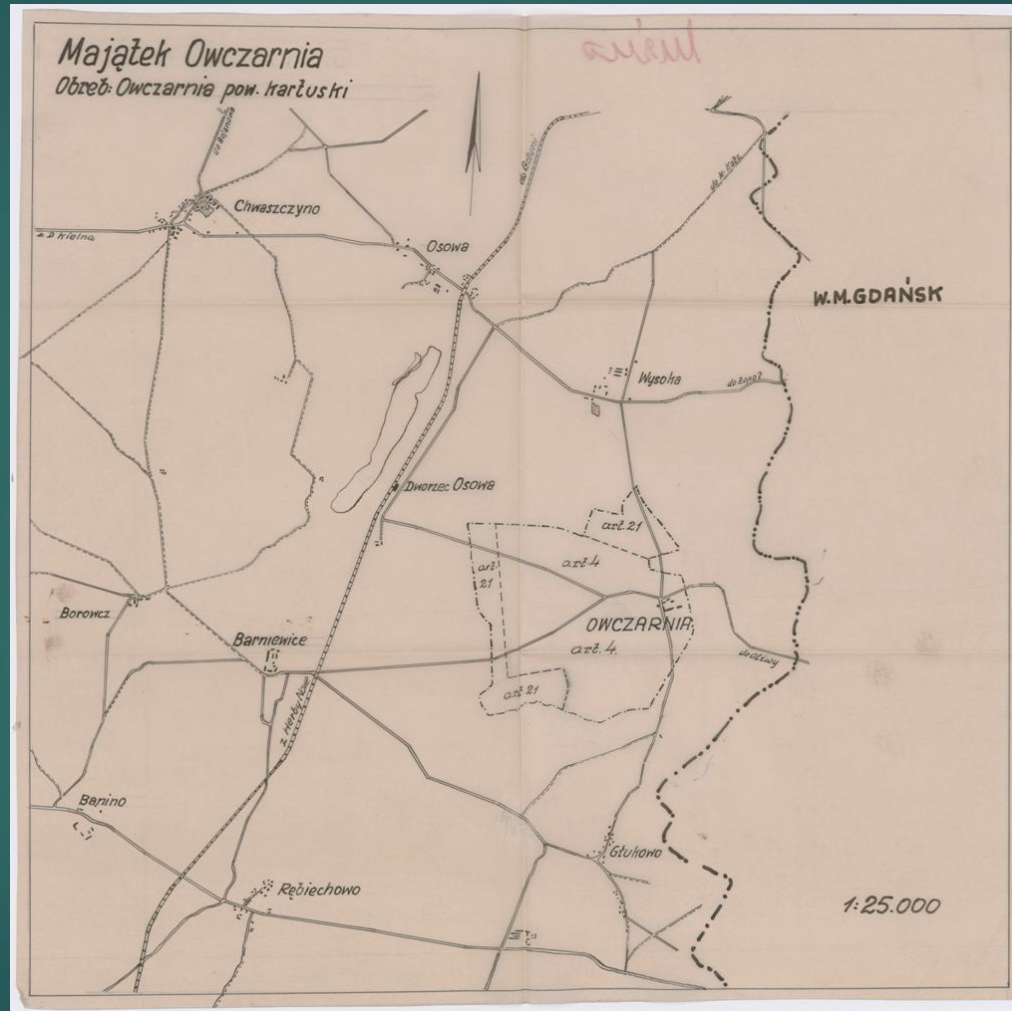

Dom Józefa Krausego w Bysewie

Stodoła Józefa Krausego (Bysewo-Wybudowanie)

OWCZARNIA

Plan

gruntów wyłączonej od obrotu wsiadki parcelacyjnego na zasadzie art. 4. ustawy z dnia 18. XII. 1925. r. o wyłączeniu części wsiadki

maj. Omczarnia

w gminie Szamino, powiat kartuski, wojew. pomorskie.

1:4000.

Plan niniejszy sporządził w imieniu Urzędu Miejskiego w Szaminiu dnia 10. lipca 1937. r. inżynier Stanisław Kozłowski, powiat kartuski, wojew. pomorskie.

Gdynia, dnia 10. lipca 1937. r.
K. D. 20. 2000 107 300

S. Kozłowski
inżynier powiatowy

15. 10. 1937
W. G. 100

LEGENDA

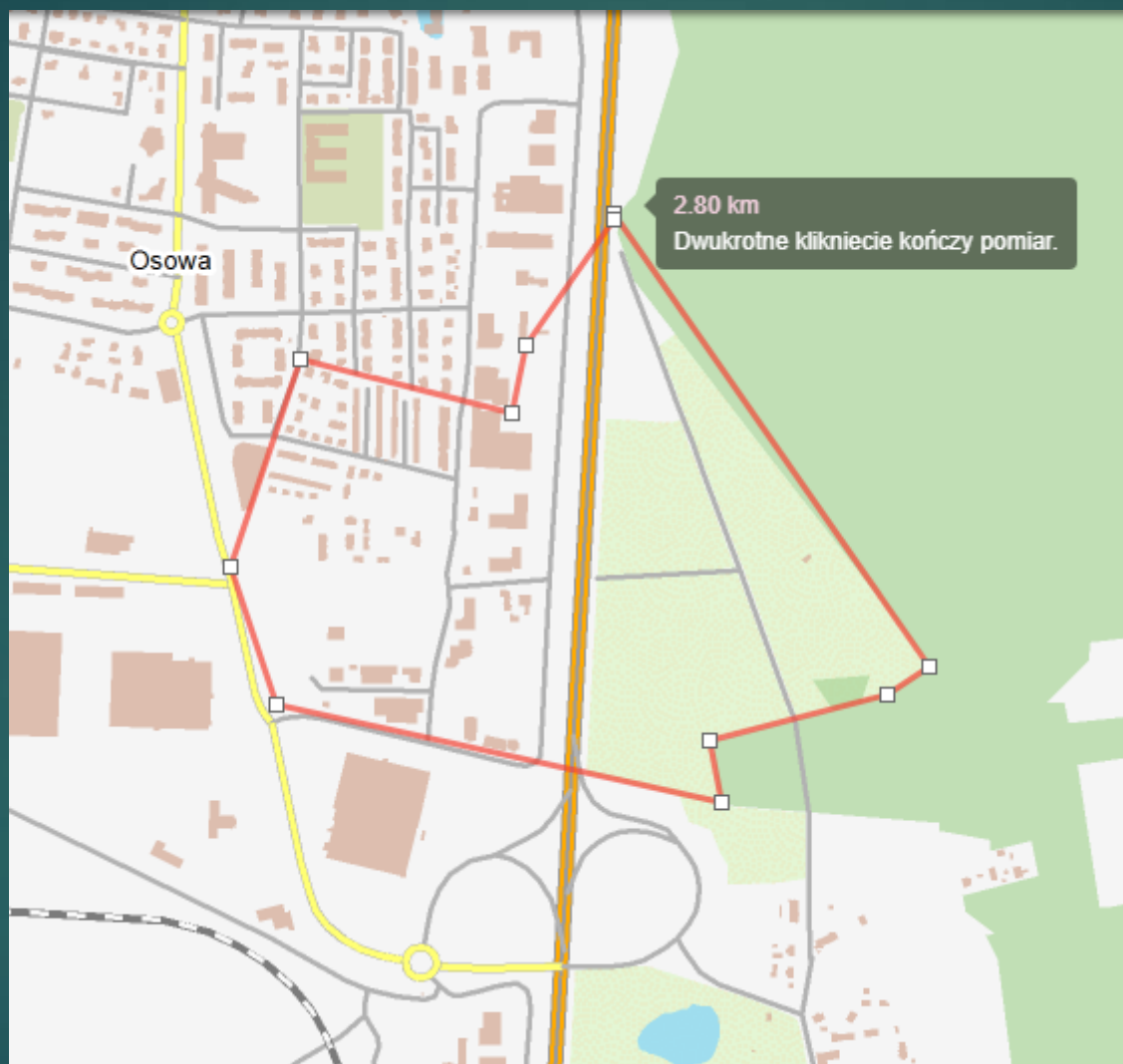
- Linie graniczne
- Linie drogi
- Wód
- Las
- Wód powierzchniowych
- Wód podziemnych
- Wód gruntowych
- Wód powierzchniowych
- Wód podziemnych
- Wód gruntowych
- Wód powierzchniowych
- Wód podziemnych
- Wód gruntowych

Obsz. Oliva lś.

Obsz. Wanciewice.

Obsz. Szamino.

Majątek Owczarnia ma swoją długą i piękną historię. W połowie XIX wieku na tym terenie znajdowała się siedziba leśnictwa (dawnej przynależnego do leśnictwa oliwskiego) oraz stacja pocztowa. Wówczas Owczarnię zamieszkiwało ponad sto osób. Przez Owczarnię przebiegały ważne drogi regionalne, znajdowała się również stacja kolejowa, zaś sama miejscowość należała do katolickiej i ewangelickiej parafii w Oliwie. W 1868 r., w Owczarni znajdowało się 7 domów oraz 80 mieszkańców, z których 71 osób było wyznania rzymskokatolickiego, zaś dziewięciu ewangelików. Po powstaniu Wolnego Miasta Gdańska, przez teren Owczarni pobiegała granica WMG z Polską, właśnie. gruntami po stronie Polskiej zajmiemy się w niniejszym szkicu historycznym.

Dworek w Owczarni, wg opisu Józefa Klejny.

Dworek według świadków, był bardzo ładny i zgrabny. Posiadał pokoje na parterze i poddaszu, balkon oraz staw ogrodzony płotem - siatką. Co do samego majątku, to w okresie po I wojnie światowej był to majątek dobrze prosperujący ekonomicznie. Właściciele skupiali się na hodowli świń, krów, koni i owiec. Produkty rolne i mleko wożono na sprzedaż do Oliwy i Wrzeszcza. W omawianym okresie międzywojennym w majątku pracowali Kaszubi, których część stała się w przyszłości posiadaczami rozparcelowanej w 1938 r., ziemi.

Przed I wojną światową majątek Owczarnia należał do posiadłości właścicieli Boelcke. Po zakończeniu wojny, właścicielem majątku został Paweł (Paul) Winkelmann. Wejście w posiadanie majątku nastąpiło w wyniku ślubu Pawła z wdową po zabitym na wojnie Boelcke – Katarzyną (miała w pierwszym małżeństwie córkę, która studiowała w Berlinie i okazjonalnie odwiedzała matkę w Owczarni). Małżeństwo Winkelmann, nie potrwało długo i rychło się rozpadło

Урбаны і завісіцы

Мапа паглядзіма

вясні маіста

Овочарня

понахваліцкага.

Міста Катанга, Віцебскага вобласці.

1:4000

Заміраў і вылічыў: А. С. С. С.

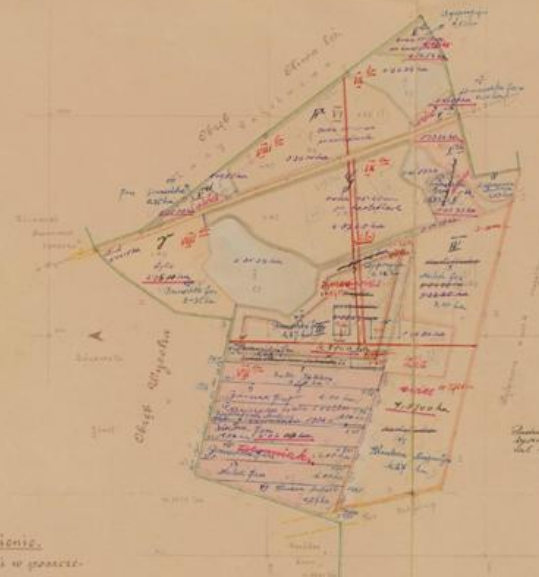
Выправа з 25 сакавіка 1917 года.

Замір на плане выкананы і вылічаны ў адпаведнасці з умовамі, якімі ўстаноўлены ў 1917 годзе ў Мінскай губері.

Замір выкананы ў адпаведнасці з умовамі, якімі ўстаноўлены ў 1917 годзе ў Мінскай губері.

Ураўненні ліній, якія вызначаюць межы участкаў, прынятыя ў якасці асярэдковых, пры гэтым лічыліся ў гэтых межах. Сярэдніх ліній прынятыя ў якасці асярэдковых.

Складанніцтва
вылічана ў гэтых
лінійных адзінках.

- 1 - 2,1830 га
- 2 - 10,3530 "
- 3 - 11,6321 "
- 4 - 22,0750 "
- 5 - 20,0440 "
- 6 - 3,0120 "
- 7 - 100,2010 га

Замір на плане выкананы і вылічаны ў адпаведнасці з умовамі, якімі ўстаноўлены ў 1917 годзе ў Мінскай губері.

Замір выкананы ў адпаведнасці з умовамі, якімі ўстаноўлены ў 1917 годзе ў Мінскай губері.

Owczarnia

W ramach prowadzonej reformy rolnej oraz przymusowego wykupu majątków na Pomorzu Owczarnia znalazła się w planie parcelacyjnym w 1937 r. Dziennik Bydgoski relacjonował o tym tak: „Na Pomorzu w wykazie imiennym majątków przeznaczonych do częściowej parcelacji, znajdują się następujące obiekty rolne: (...) w powiecie kartuskim: 170 ha z nieruchomości: Szlacheckie Bysewo i Bysewo Waltera Hensla; 115 ha z nieruchomości Owczarnia Kate Winkelmann”

Nr	Imię i nazwisko nabywcy	Miejsce zamieszkania	Powiat	Zawód	Obszar posiadanego gruntu	Numer działki	Rodzaj działki	Obszar	Koszt ziemia zł	Łączny koszt zł
1	Ignacy Groth	Owczarnia	Kartuski	Służący folwarku		I	Samodzielna (przy obrębie Wysoka)	9 18 36	3 561	3 561
2	Józef Forczak	Owczarnia	Kartuski	Służący folwarku		II	Samodzielna (przy obrębie Barniewice)	10 55 59	5 020	5 020
3	Dysp. (Bernard Dybowski)	-	-	-	-	III	- (przy obrębie Barniewice)	9 33 31	5 338	5 338
4	Antoni Pietruszka	Owczarnia	Kartuski	Służący folwarku		IV	Samodzielna (przy obrębie Barniewice)	5 00 00	2 860	2 860

5	Dysp. (Teodor Detlaff)	-	-	-	-	Vab	- (przy obrębie Pawłowa)	9 27 48	4 326	4 326
6	Jan Sikora	Owczarnia	Kartuski	Służący folwarku	-	Vlab	Samodzielna (przy obrębie Głukowo)	10 58 15	4 869	4 869
7	Augustyn Klinkosz II	Kamienica Szlachecka	Kartuski	Rolnik	7 12 00	Vllab	Samodzielna (przy obrubie Wysoka)	12 78 99	3 296	3 296
8	Jan Pranschke (Panczke)	Owczarnia	Kartuski	Służący folwarku	-	Vlllab	Samodzielna (Oliwa leś)	12 37 82	4 646	4 646

9	Jan Malek	Owczarnia	Kartuski	Służący folwarku	-	IXab	Samodzielna (przy obrębnie Oliwa leś)	12 64 43	4 467	4 467
10	Augustyn Barzowski	Klukowo	Kartuski	Rolnik	6 89 34	10	Dodatkowa (przy obrębnie Klukowo)	3 03 57	1 250	1 250
11	Jakub Patoła	Klukowo	Kartuski	Rolnik	8 39 38	11	Dodatkowa (przy obrębnie Barniewice)	1 49 35	855	855
12	Jacenty Nowik	Klukowo	Kartuski	Rolnik	7 32 17	12	Dodatkowa (przy obrębnie Barniewice)	2 31 68	1 326	1326
13	drogi	-	-	-	-	-	drogi	0 24 39		

Z tabeli wynika następujący obraz, połowa nabywców pochodziła z Owczarni i pracowała w majątku jako służba folwarczna, druga połowa pochodziła z okolicznych miejscowości i wsi i była z zawodu rolnikami. Dziewięć działek zostały określone i wydzielone jako samodzielne, zaś trzy (mniejsze) jako działki dodatkowe. Działki dodatkowe trafiły do rolników, którzy już wcześniej posiadali znaczne obszary, a dzięki temu zakupowi poszerzyli swój majątek ziemski. W odróżnieniu od sytuacji parcelacyjnej w Kokoszkach i Bysewie, gdzie nabywcy na zakupionych działkach rozpoczynali budowę poniatówek, w Owczarni, nabywcy posiadali już domy, dlatego poniatówek nie budowano, tylko poszerzano posiadany majątek.

kustos, dr Dmitriy Panto, główny specjalista Działu Naukowego
Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

dmitriy.panto@gmail.com

